

Denemarken. Verdere gegevens ontbreken nog, maar misschien in een volgend nummer nog enige follow-up.

Misschien heeft u in dit verslag met zijn vele watervogels de roofvogelcategorie tot dusver gemist en behalve hier en daar een Buizerd langs de weg klopt dat ook wel. Maar omdat het uiteindelijk ook nog Nationale Roofvogeldag was, werd snel richting Oostvaardersplassen gekoerst, waar dit gemis meer dan goed gemaakt kon worden en er van de elf in Nederland verblijvende soorten uiteindelijk zes genoteerd konden worden. De show werd hierbij gestolen door een eindeloos langs de Praamweg heen en weer wiekende Ruigpootbuizerd, zodat ook aan de minder begaafde leden nu eens goed uitgelegd kon worden waar de verschillen met de gewone Buizerd in zaten. Het bleek vooral te gaan om het bidden en de witte stuit. Verder een Torenvalk, een Sperwer, een over het riet jagende juveniele Havik

– ook niet door een ieder gelijk goed gedetermineerd – en, dank zij Annelies Marijnus, op de valreep nog een vrouwtje Blauwe Kiekendief.

Vanaf de druk met telescopen bezette Kleine Praambult was er een fraai uitzicht over de Oostvaardersplassen, waar in de verte naast Edelherten en Konikpaarden ook een Grote Zilverreiger en enkele Kemphanen werden gezien. Een Flamingo wist uiteindelijk ook bij de

deskundiger leden van het gezelschap voor de nodige verwarring te zorgen. Omdat het beest tot zijn knieën in het water stond en dat lichaamsdeel nu juist van diagnostische betekenis is om tot de Europese, dan wel Chileense variant te kunnen besluiten. De meer gewone leden waren slechts verbaasd dit zo tropische dier in deze zo winterse omstandigheden aan te treffen. Voorzitter van Dijk moest uiteindelijk toegeven dat verdere studie thuis noodzakelijk was om definitief uitsluitel te kunnen geven en dat maak je ook niet elke dag mee. Inmiddels liet hij mij per e-mail weten dat wij toch de Chileense Flamingo hebben mogen aanschouwen, die gekenmerkt wordt door zijn gekleurde hielgewrichten en veel zwart op de snavelpunt. Het is een soort die veel in wildwatercollecties wordt gehouden en tot een tiental in het ‘wild’ rondvliegende vogels in Nederland en Duitsland heeft geleid.

Al met al werden er zo toch veel waarnemingen van soms ook bijzondere kwaliteit gedaan.

Sterwaarnemer Robert Sluijs meende vooraf dat wij wel tot een totaal van in de 70 konden komen. Mijn autogroepje met chauffeur Wil Heemskerk, Hans Duindam en Jan Jacobs kwam tot een score van 66 waarnemingen, waarmee wij uiterst tevreden over een buitengewoon fraaie winterexcursie huiswaarts keerden.

Oude brieven van Jan Verwey

Jelle van Dijk

Onlangs ontving ik van Sjaan van Kekeran een mapje met allerlei artikelen over en van Jan Verwey. Hierbij zaten ook originele brieven die Jan in zijn jonge jaren aan Jac. P. Thijssse had geschreven.

Deze brieven waren door de zoon van Thijssse (Prof. Ir. J. Th. Thijssse, vooral bekend geworden door zijn plan om de Waddenzee in te polderen) bewaard en ter hand gesteld aan de zuster van Jan Verwey. Deze heeft op haar beurt de brieven aan Sjaan van Kekeran doorgesluisd.

De brieven laten een nog maar veertienjarige Jan Verwey aan het woord. In brieven van soms vier kantjes vertelt Jan aan Jac. P. Thijssse wat hij allemaal rond Noordwijk beleeft. Jac. P. Thijssse behoorde in die tijd tot de (zeer) bekende Nederlanders. Hij had vlak voor de eeuwwisseling met enkele gelijkgezinden (o.a. Eli Heimans) het

blad *De Levende Natuur* opgericht en was ook nauw betrokken geweest bij de oprichting van de *Vereniging tot behoud van Natuurmonumenten*, evenals de *Nederlandse Vereniging tot Bescherming van Vogels*.

Uit de brieven van Jan Verwey blijkt dat Thijssse ook uitvoerig op zijn brieven inging en hem stimuleerde alles op te schrijven wat hij waarnam. Dat was niet aan dovemansoren gezegd!

Uitvoerig beschrijft Jan wat hij al zo bij het zoeken van nesten in de duinen tegenkwam. Enthousiast vertelt hij dat het hem eindelijk gelukt is een voorraadkamer van de Grauwe Klauwier te vinden. Het betrof een opgeprikte nachtvlinder aan de doorn van een sleedoorn aan de binnenduintrand. Deze brief is voorzien van een aardige tekening!

Opvallend in de brieven van Jan Verwey is dat hij in Thijssse blijkbaar iemand gevonden heeft aan

wie hij zijn verhalen kwijt kan en met wie hij 'op niveau' kan discussiëren. Of hij die verhalen niet thuis kwijt kon, weten we niet. Wel is bekend dat vader Albert Verwey weinig tijd voor de kinderen beschikbaar had. Toch werd Jan beslist niet streng opgevoed en kreeg hij thuis ook alle ruimte voor zijn passie. Zo trof moeder op een dag een Parelduiker in de badkuip aan en de dienstmeid moest aan elke Noordwijkse jongen die met een dode Zeekoet langs kwam een stuiver uit betalen toen Jan een onderzoek wilde doen naar de maten van de aangespoelde Zeekoeten. Daarbij vond hij overigens de eerste Dikbekzeekoet van Nederland!

Jan Verwey groeide op in een artistiek milieu waar regelmatig schrijvers en schilders over de vloer kwamen. Frederik van Eden, Jan Toorop en Floris Verster kwamen regelmatig op bezoek. Via de familie Verster kreeg Jan ook de opgezette Oehoe die dienst had gedaan bij de kraaienjacht in de Coepelduynen.

Trekstation - Noordwijk a. Zee.

REGLEMENT.

I. Ieder waarnemer houdt zich aan de uren van wacht, patrouille en rust, zooals deze zijn vastgesteld; de leiders behouden zich echter het recht voor deze uren zoo noodig te wijzigen.

Indien mogelijk zijn er 2 linie's van wachtposten en 'n 5-tal wandelaars.

POSTEN.

Linie: Nova - Noordzee.

a) Permanente posten, n.l. de Novapost en de Noordzee-post. Elk van beiden wordt door 3 man betrokken d.w.z. 3 man (A, B en C) lossen elkaar dag en nacht af volgens onderstaand rooster.

Nova.			Noordzee.		
A.	5-8 v.m.	2-5 n.m.	11-1 n.m.	D.	als
B.	8-11 v.m.	5-8 n.m.	1-3 n.m.	E.	Novapost.
C.	11-2 v.m.	8-11 n.m.	3-5 v.m.	F.	

Dat er veel mogelijk was in Villa Nova blijkt ook wel uit het feit dat zijn ouders het goed vonden dat het *Vogeltrekstation Noordwijk* in huize Verwey gevestigd werd.

De toen achttienjarige Jan nodigde zijn vrienden uit om in Noordwijk vogeltrekwaarnemingen te doen. Ze konden blijven slapen en kregen in Villa Nova een warme maaltijd aangeboden!

Toch krijgen we uit de brieven van Jan Verwey aan Thijsse de indruk dat Thijsse een vaderfiguur voor hem is geweest. Hij vertelt Thijsse bijvoorbeeld hoe hij tot zijn hobby is gekomen. Hij schrijft:

Ik ben op heel eigenaardige manier aan liefhebberij voor vogels gekomen. Eerst vond ik, wanneer ik in 't duin en langs het strand liep, allerlei doode beesten. Toen vond ik een schoone konijnenschedel en toen hakte ik de koppen van allerlei beesten af en legde ze buiten thuis neer en liet ze bleeken. Toen ik er zo een stuk of 50 had, kreeg ik een opgezette boomvalk en andere dieren en uituschen had ik met Sinterklaas het Vogeljaar gekregen.

Het boek *het Vogeljaar* was in die tijd net uitgekomen. Het was geschreven door Jac. P. Thijsse en voorzien van zeer veel foto's van Vijverberg, Burdet e.a. Het boek beleefde enkele drukken (tot in de jaren vijftig). Zelf kreeg ik het op mijn vijftiende verjaardag.

Uit de brieven aan Thijsse wordt ook duidelijk hoe moeilijk het is bepaalde vogels met de boekjes van toen te determineren. Zo heeft jonge Jan moeite met een Fitis!

Hij vraagt aan Thijsse om zo duidelijk mogelijk het liedje van deze vogel te beschrijven. Geïntregerd is Jan door het leggedrag van de Koekoek. Het lukte hem om verschillende nestjes met een koekoeksei te vinden! Kom daar nu maar eens om. Jan moet evenals zo velen in die tijd een prima nestenzoeker zijn geweest. De aanwezigheid van een broedvogel moest altijd gestaafd worden met een nestvondst. Pas Luuk Tinbergen introduceerde in zijn baanbrekende boekje *Vogels in hun domein* (1943) het begrip territorium. Sindsdien wordt het aantal broedparen bij veel soorten niet meer vastgesteld door het zoeken van de nesten.

Uit de eerste stapel correspondentie van Jan Verwey pikte Thijsse er de waarnemingen van de Grauwe Klauwier uit. Hij stimuleerde Jan vooral deze vogel in de gaten te houden. Veel aansporing had Jan niet nodig! Binnen een jaar resulteerde deze aanmoediging in het eerste artikel van Jan Verwey in een Nederlands tijdschrift: *Uittreksel uit mijn dagboek over den Grauwen Klauwier* (De Levende Natuur 19: 417-418). Er zullen niet veel vogelaars zijn geweest die reeds op vijftienjarige leeftijd tot dit gerenommeerde tijdschrift wisten door te dringen!